

Фитоэстрогены, проблемы их изучения.

Э.М. Попова, О.С. Мельник

В статье представлен материал относительно биологической значимости фитоэстрогенов, которые в зависимости от дозы могут либо активизирующе либо депрессивно влиять на производительность и воспроизводительную функцию сельскохозяйственных животных.

Phytoestrogens, problems of their research.

E. Popova, O. Melnik

The material has been presented in article about biological significance of phytoestrogens, which can to activate or depressed to influence on production and function of reproduction. It depend on dose.

УДК 636.082.11/088.31

Й.З. СІРАЦЬКИЙ, Є.І. ФЕДОРОВИЧ, В.С. ФЕДОРОВИЧ

Інститут розведення і генетики тварин УААН
Львівська державна академія ветеринарної медицини
ім. С.З. Гжицького

М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ ЗАХІДНОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Вивчено м'ясні якості бугайців західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи. Встановлено, що у 15-місячному віці бугайці мали високі показники м'ясної продуктивності: жива маса — 467,4±3,30 кг, вихід туші — 56,98%, забійний вихід — 58,85%, вихід м'якоти на 1 кг кісток — 4,10±0,06. В 1 кг було 21,2±0,65% білка і 6,7±0,37% жиру. Енергетична цінність 1 кг м'яса становила 6,9 МДж.

Нині основну кількість яловичини в Україні отримують від худоби молочних та комбінованих порід і лише незначну — завдяки розведенню м'ясної худоби. Важливим резервом у виробництві яловичини є підвищення генетичного потенціалу продуктивності тварин тих порід, які розводять тепер в Україні. Успішне розв'язання проблеми виробництва яловичини переважно визначається господарсько-біологічними якостями тварин: скороспілістю, оплатою

корму, приростом, високим забійним виходом, якістю м'яса та відтворними якостями. Тому значну увагу необхідно звернути на поліпшення м'ясних якостей планових порід великої рогатої худоби України, а також тварин молочних і молочно-м'ясних порід за чистопородного розведення. Для цього необхідно вести селекцію не тільки за молочними, але і за м'ясними якостями, враховуючи ці показники при оцінці бугаїв та відборі ремонтного молодняка.

Метою наших досліджень було вивчити м'ясні якості бугайців західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи.

Матеріал і методи досліджень. Для вивчення м'ясних якостей було відібрано і сформовано групу бугайців західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи у 20-денному віці в кількості 20 голів у племзаводі "Правда" Львівської області. Вирощували бугайців до 15-місячного віку. Живу масу тварин визначали шляхом індивідуального щомісячного зважування. Лінійні проміри брали в 6-, 12- і 15-місячному віці за допомогою мірної палиці, циркуля і стрічки. На підставі взятих промірів враховували індекси будови тіла. Контрольний забій проводили у 5 бугайців 15-місячного віку за методикою ВІТ. Визначали масу парної туші, внутрішнього жиру, внутрішніх органів і шкіри. У напівтуші визначали масу м'якоті, кісткової тканини та сухожилля і зв'язок. Для проведення хімічного аналізу відбирали середню пробу м'яса і внутрішніх органів. У пробах визначали вміст вологи, сухої речовини, білка, жиру та золи за загальноприйнятими методиками, описаними П.Т. Лебедєвим і А.П. Усовичем (1969). Розміри шкіри визначали шляхом взяття промірів довжини та ширини за допомогою мірної стрічки.

Результати досліджень. Результати досліджень показують, що жива маса новонароджених бугайців становила $36,20 \pm 0,84$ кг, 3-місячних — $115,90 \pm 2,47$, 6-місячних — $200,70 \pm 3,39$, 9-місячних — $289,3 \pm 3,70$, 12-місячних — $375,70 \pm 3,87$ і 15-місячних — $467,40 \pm 3,30$ кг. Середньодобові прирости від народження до 3-місячного віку сягали 876 ± 27 г, від 3- до 6-місячного — 932 ± 37 , від 6- до 9- — 973 ± 41 , від 9- до 12- — 950 ± 43 , від 12- до 15-місячного віку — 1008 ± 36 , а від народження до 6-місячного віку — 904 ± 32 , від народження до 9-місячного — 927 ± 35 , від народження до 12-місячного — 930 ± 37 і від народження до 15-місячного віку — 946 ± 36 г.

За лінійними промірами бугайці західного внутрішньопородного типу були компактними, мали гармонійну будову тіла, добре розвинуену грудну клітку, задню частину тулуба та добре виражені м'ясні якості (табл. 1).

Контрольний забій бугайців показав, що при середній передзабійній живій масі 455,6±2,42 кг маса туші становила 259,62±3,40 кг, маса внутрішнього жиру — 8,52±0,79 кг, забійна маса — 268,14±3,01 кг, вихід туші — 56,98±0,54% і забійний вихід — 58,85±0,48%.

При аналізі морфологічного складу напівтуші встановлено, що при її середній масі 129,74±1,70 кг вихід м'якоті становив 102,68±1,49 кг, або 79,14±0,27%, кісток — 25,03±0,38 кг, або 19,29±0,28% і сухожилля та зв'язок — 2,03±0,06 кг, або 1,57±0,04%. Вихід м'якоті на 1 кг кісток — 4,10±0,06. У середній пробі м'яса-фаршу вологи було 71,20±0,79%, сухої речовини — 28,8±0,79, білка — 21,2±0,65, жиру — 6,70±0,37, золи — 1,0±0,04. Енергетична цінність 1 кг м'яса становила 6,9 МДж. Результати контрольного забою пока-

1. Проміри статей тіла бугайців західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи, см

Назва промірів	Вік тварин, міс.		
	6	12	15
Висота в холці	103,4±0,36	110,0±0,35	124,4±0,57
» у попереку	104,4±0,36	111,0±0,36	126,0±0,38
» у крижах	106,4±0,34	113,0±0,33	128,0±0,37
Глибина грудей	43,4±0,41	52,0±0,69	61,0±0,79
Ширина грудей	30,8±0,44	40,8±0,42	45,0±0,36
Обхват грудей	123,8±0,97	148,8±0,74	163,0±0,79
Коса довжина тулуба (палицею)	109,6±0,28	124,0±0,36	141,8±1,04
Те саме (стрічкою)	123,4±0,36	138,0±0,35	153,4±1,26
Коса довжина заду	36,2±0,51	39,8±0,42	45,0±0,36
Довжина тулуба	125,6±0,28	132,0±0,36	142,0±0,34
Напівобхват заду	80,2±0,44	101,8±0,41	111,6±0,28
Ширина в клубах	32,4±0,36	39,0±0,34	41,4±0,57
Ширина в тазостегнових зчленуваннях	33,4±0,33	41,0±0,36	43,8±0,45
Ширина в сідничних горбах	16,2±0,24	21,2±0,34	22,2±0,32
Обхват п'ястка	15,6±0,28	16,4±0,37	19,4±0,21
Довжина голови	32,0±0,40	36,8±0,42	41,8±0,44
Ширина голови (лоба)	16,2±0,30	19,8±0,23	23,0±0,36

зують, що при вирощуванні на рівні середньодобових приростів 900—1000 г бугайці західного внутрішньопородного типу мали високі м'ясні якості, добре розвинуті внутрішні органи, шлунок та кишечник (табл. 2).

2. Маса внутрішніх органів та маса і розміри шкіри

Показник, кг	Значення показника, М±m	Показник	Значення показника, М±m
Серце	1,79±0,10	Язик, кг	1,23±0,10
Печінка	5,52±0,25	Мозок, кг	0,41±0,01
Нирки	1,34±0,08	Хвіст, кг	0,59±0,02
Селезінка	0,98±0,03	Ноги передні і задні, кг	8,27±0,20
Легені	2,62±0,18	Голова без язика,	
Шлунок	13,27±0,16	губ і вух, кг	15,11±0,76
У т.ч. книжка	4,64±0,10	Губи, кг	0,54±0,02
сітка	1,05±0,06	Вуха, кг	0,58±0,01
рубець	6,74±0,15	Кров, кг	21,16±0,30
сичуг	0,84±0,03	Маса шкіри, кг	36,18±0,73
Кишечник	8,34±0,26	Довжина шкіри, см	237,0±2,00
У т.ч. тонкий	5,83±0,16	Ширина шкіри, см	1824±2,01
товстий	2,51±0,07	Площа шкіри, дм ²	432,28±6,21
Сім'яники	0,61±0,02	Вихід шкіри на 1 дм ² , г	83,76±2,06

Розвиток шлунка та кишечника свідчить, що бугайці добре пристосовані до поїдання великої кількості грубих і соковитих кормів. Бугайці західного внутрішньопородного типу мали добре розвинуту шкіру. В середньому маса шкіри становила 7,94±0,17% передзабійної живої маси бугайців. Шкіра мала високу щільність. Вихід маси шкіри на 1 дм² — 83,80±2,06 г.

Висновки. Вивчено м'ясні якості бугайців західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи. Встановлено, що у 15-місячному віці бугайці мали високі показники м'ясної продуктивності: жива маса становила 467,4±3,30 кг, вихід туші — 56,98%, забійний вихід — 58,85%, вихід м'якоти на 1 кг кісток — 4,10±0,06. В 1 кг м'яса було 21,2±0,65% білка і 6,7±0,37% жиру. Енергетична цінність 1 кг м'яса — 6,9 МДж.

Мясная продуктивность бычков западного внутривидового типа украинской черно-пестрой молочной породы.

И.З. Сирацкий, Е.И. Федорович, В.С. Федорович

Изучены мясные качества бычков западного внутривидового типа украинской черно-пестрой молочной породы. Установлено, что в 15-месячном возрасте бычки имели высокие показатели мясной продуктивности: живая масса составила $467,4 \pm 3,3$ кг, выход туши — 56,98%, забойный выход — 58,85%, выход мякоти на 1 кг костей — $4,10 \pm 0,06$. В 1 кг мяса содержалось $21,2 \pm 0,65\%$ белка и $6,7 \pm 0,37\%$ жира. Энергетическая ценность 1 кг мяса — 6,9 МДж.

The meatproductivity of west breedtype ukrainian black and white dairy cattle bulls.

Y. Siratsky, E. Fedorovich, V. Fedorovich

The meat quality of bulls west breedtype ukrainian black and white dairy cattle have been reserched. It was determined, that in ade 15 manths the beefproductivity of bulls were good enough living weight — $467,4 \pm 3,30$ kg, carcassoutput — 56,98%, killedoutput — 58,85%, meet to 1 kg bones — 4,1. In meet contains $21,2 \pm 0,65\%$ protein and $6,7 \pm 0,37\%$ of fat. The energetics value of 1 kg meet was 6,9 Mj.

УДК 577.4; 33; 338.45:63; 614.73

**В.П. СЛАВОВ, Д.С. ПРИХОДЬКО, М.М. КРИВИЙ,
Л.Д. ПАВЛОВСЬКА**

Інститут розведення і генетики тварин УААН
Житомирський державний агроєкологічний університет

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ВИРОЩУВАННЯ КОРМОВИХ КУЛЬТУР У ЗОНІ РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ

Проведено еколого-економічний аналіз ефективності вирощування 15 кормових культур на прикладі адміністративного району зони радіоактивного забруднення. Визначено найбільш ефективні культури для виробництва концентрованих, грубих і соковитих кормів та на зелену масу і випас.

Серед глобальних проблем сучасності екологічні аспекти землеробства посідають одне з провідних місць і включають у себе широкий спектр питань. Серед останніх є забруднення кормів для сільсь-